

PROLETAREC

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze in Prosvetne Matice

OFFICIAL ORGAN OF
J. S. F. AND ITS
EDUCATIONAL BUREAU

CHICAGO 23, ILL., 18. JUNIJA (June 18), 1947.

Published Weekly at 2801 S. Lawndale Ave.

LET—VOL. XLII.

BORBA MED WASHINGTONOM IN MOSKVO SE POOSTRUJE

Jasno, da čim je Truman javno oznanil svojo doktrino—za borbo zoper komunizem vsepošod po svetu, je bila Moskva na to že pripravljena ter pričela s protiofenzivo.

Politika velesil je bila zmerom taka. Sedaj, ko se vse vlade odevajo s plaščem demokracije, in vsaka si jo po svoje tolmači, je politika sile še celo bolj odprtia in nasilna kot pa je bila taktika imperialističnih sil pred prvo svetovno vojno.

Na Grškem in Turškem so sedaj naše ekonomske ter vojaške komisije in naši dolarji.

S pridobitvijo teh dveh dežel in Saudi Arabije so postale Zed. države v Sredozemlju najjačja velesila. Njihen namen je zapreti Rusiji razmah po Turčiji in ji zapreti Dardanele kakor so ji bile zaklenjene doslej.

Na Madžarskem se je dogodil preobrat — namreč tak, ki je Moskvi po godu a Washington in London se hudojata nanj.

V Bolgariji so pričeli s "čistko".

V Avstriji je nastal neke vrste "škandal", ker se je predsednik vlade podal v pogajanja s predstavnikom komunistične stranke, ki je v Avstriji sicer jako šibka, toda ruska reča armada je tam ...

Predsednik Truman je dejal našim časnikarjem, da je preobrat v madžarski vladu hudodelstvo, a Moskva pa mu odgovarja, da je moral prejšnji minister pobegniti zato, ker je koval zvezze z ameriškim ter angleškim vnanjem ministrstvom v duhu in s podporo "Trumanove doktrine."

Dva člana našega državnega departmenta sta na par shodih minuli teden priznala, da nas bo ta politika (Trumanova doktrina) stala v prihodnjih treh letih kakih devetnajst milijard dolarjev. Ko je bila proglašena, se je vsota glasila samo na štiri sto milijonov dolarjev — vsa za Grčijo in Turčijo.

Walter Lippmann in Dorothy Thompson, in pa biviši državni podstajnik Sumner Welles, — vsi trije so konzervativci — smatrajo, da so ga v našem državnem departmentu s Trumanovo doktrino "polomili", daši so vsi trije za to, da naj se sovjetski ekspanziji izpodne sejo pote. Toda kot sedaj izgleda, sovjetska "agresivnost" narašča dočim mi le trošimo dolarje ne da bi si pridobili kaj prida vpliva med narodi. Saj ne na Grškem in Turškem. V prvi po dognanju poročevalcev ameriškega konservativnega tiska financiramo dinastijo ter njene reakcionarne opomike. V Teheranu enako in na Kitajskem smo s te vrste politiko (s podpiranjem Čiang Kaišeka) tudi zavozili.

Znova se umešavamo v notranje razmere Bolgarije, a pozabljamo na puče v Južni Ameriki in popuščamo Peronu.

Dve ideologiji sta v spopadu. In popolnoma ločeno od tega dve velesili — ki sta — hočeš nočeš — v borbi za nadvlado nad svetom.

Čemu ne raješ v vzajemnosti? Toda ali je v takih okolišinah sploh mogoča? Mnogi menijo, da je mir med nami ne le mogoče ohraniti temveč ga utrditi. A dogodki v trenju diplomacije so taki, da kdor jim sledi in jih razume, mu je težko biti optimist.

Nacijski stražniki plačali s smrjo

V Landsbergu v Nemčiji so ameriške vojaške oblasti obsoidle v smrt 49 nacijskih stražnikov koncentracijskega taborišča pri Mauthausenu. Vseh 49

obsojencev je bilo obešenih na dvorišču landsberske jetnišnice. Vsi so bili spoznani za krive mučenja in umorov več ko 700,000 jetnikov; žrtve so bili Židje, Rusi, Poljaki in člani drugih narodov. Obešenje so izvršili ameriški vojaki.

Medtem je naš državni departmanti proti "gaženju demokracije" na Ogrskem ostro protestiral. Temu se je pridružila tudi Anglia, toda ne tako ogromno. (Konec na 5. strani.)

Naš ekonomski sistem v veliki negotovosti

Svarila o preteči ekonomski krizi naraščajo. V New Yorku je že nad 400,000 brezposelnih. Minulo nedeljo je imel dramatičen govor o nevarnosti propaga ameriške kapitalistične ekonomije bivši predsednik Herbert Hoover. Ampak on neže videti notranjih varovkov. On se le boji, da ako bomo z dajatvami tujim deželam preveč razispali, se bomo izčrpali.

A Henry Wales poroča iz Pariza v članku Tribune, da Evrope misijo bai nasprotne od tega kar trdi Hoover. Tam menijo, da ak Amerika ne podre svoje carinske meje in prepusti Evropo svoje zlato, se bo naša proizvodnja nakupiščila, nastala bo brezposelnost in pa še večji kaos v svetovnem gospodarstvu kot je sedaj.

Renski nevarnost ameriške-

mu kapitalističnemu sistemu pa preti od njega samega, kajti cilj so mu profiti — čimvičji tem-bolje!

Predsednik Truman je zvenil industrialcev, bankirje ter trgovske komore že večkrat posvaril, da naj se poglove tudi v industrijalno-socialna vprašanja, da naj sledi vladnim statistikam ki prispejo, da ako se cen ne zniža, bo živiljenjski standard naroda padel, prihranki pohajajo in potem bo spot treba obnavljati vse od kraja kakor po gospodarski paniki, ki je nastala leta 1929.

Sedaj smo v dobi inflacije. Ljudje ne kupujejo več toliko kot so, ker nimajo s čem, razen na upanje. In res so kupovanja na kredit tako narasla. Vojni bondi so že domalega izginili iz povprečnih družin in se naku-

rim smo kupovali pred septembrom 1939.

Trgovski department pravi v svoji statistiki, da so se ljudski prihranki lani znizali v primeri z letom 1945 za polovico. V slednjem letu so znizali \$33 milijard, lani le \$16 milijard.

Toda stvar ima še druge lice. The Federal Reserve Board izvaja, da je imelo leta 1945 deset odstotkov ameriških družin 60 odstotkov prihrankov, 50% družin pa samo 3% od celokupnih prihrankov.

Okrug 50 odstotkov ameriških družin zasluži manj kot po \$2,000 na leto. In sedaj, vsled državne v zmanjšanja zasluga so si morale zategniti pas — ali pa naše, njihen živiljenjski standard je znatno znikan. In še slabše pride, kajti nova kriza je v takih uredbi neizogibna.

Diplomatični obiski za utrditev starega reda po svetu

Predsednik Truman je v minulih tednih napravil dva važna uradna diplomatska obiska. Enega k predsedniku mehiške republike Alamenu in drugega k predsedniku kanadske vlade. Oba sta imela važen diplomatski značaj. In oba sta bila storjena po načrtu, ki mu je nameščen na tej polobli utrditi "naš način življenja".

Mehika, ki je v minulih letih krenila z leve spet jako na desno, je povabilila ameriški privatni kapital na "sodelovanje". Naj tam le investira, kajti ni se mu več treba batiti zaplenitev. Pač pa bo mehiška vlada skrbela, da mu dobro vloženi milijoni v mehiške obrate donašali primerne dobitke.

Mehika je sedaj gospodarsko v ekonomski sferi Zed. držav in bo še bolj v bodoče. Njenega revolucionarnega pokreta je za enkrat konec.

Tako je tudi Kanada ekonomsko veliko bolj navezana na Zedinjene države kot pa na Veliko Britanijo. Angleški kralj je tudi njen kralj, ampak ameriški kralj je v Kanadi veliko večji močnej kot pa angleški funt sterling.

Trumanov nedavni obisk v Kanadi pa je imel še nek drug pomen. Namreč utrjevanje ne-podpisane, neuradne vojne zvezze za možen konflikt s Sovjetimi zvezami.

Zed. države grade na kanadskem severu vojne baze, ker je z njih v Rusijo po zraku najkrajša pot. In to vzajemnost je bilo treba dramatizirati. Zato Trumanov nastop v kanadskem parlamentu. In slično priliko bo imel kanadski premier King v našem zveznem kongresu, kadar pride v Washington na uradni obisk.

A važnejši kot sta bila ta dva Trumanova obiska, pa je bil posez žene argentinskega predsednika k diktatorju Francu v Madrid in k papežu v Rim.

Ta obisk so v Argentini, v Spaniji in tudi drugje — posebno v katoliških deželah, močno oglašali. Senora Maria Eva Duarte Peron je lepa ženska in pravijo, da je tudi solo izobražena. Njen poset v Madrid je bil demonstrativno organiziran. Vse meščanstvo je bilo pozvano na ulice, po katerih se je vozila s španskim diktatorjem. In vse špansko vojstvo je bilo v paradi. In seveda duhovština.

Argentinski časopis "Critica", ki je neuradno glasilo predsednika Juanu Peronu, je ob tej priliki pisal, da ima diplomatsko potovanje senore Peron namen snovati nov blok "zvezde demokratičnih dežel", ki ne bo (namreč blok) ne "komunističen", ne "imperialističen". To se pravi, ki bo ne samo proti ruski, ampak naperjen tudi proti imperializmu Zed. držav.

Konferenca je bila uspešna sama na sebi. Že to, da tako organizacija ljudem različnih društev, slovenskih domov, zadrug, klubov in kulturnih skupin, da priliko priti skupaj, je dobro. Med sabo izmenjavajo misli, podajajo drug drugemu priporočila in kujejo načrte za bodoče delo.

Projeli smo nekaj vprašanj, če imamo na razpolago še kaj iztisav Proletarca z dne 11. jun., v katerem je bilo pismo Paula Bergerja iz Trsta. Precej smo jih že razposlali. Ako ga še kdo želi, jih imamo še na razpolago.

Naš imenik naročnikov v Jugoslaviji se veča. Koncem tedna sta poslala naročnine za svojce v starem kraju Joško Ovčar (Clarendon Hills, Ill.) in Frank Primožič iz Milwaukeeja. Naročnina za celo leto v starici je samo \$3.50.

Frank Margolle iz Cicera se je oglasil nedavno v našem uradu, položil na mizo naročnino in dejal: "To je sedemnajstdesetič." Kar pomeni, da je on načrnik tega lista od leta 1910.

Obnovitve so poslali Anthony Drasler (Forest City, Pa.), Martin Judnich iz Waukegan, Jos. Koršič iz Detroita in Anton Jankovich iz Cleveland.

Obnovitve za celo leto in vrh tega po \$2 v tiskovni sklad so poslali Anton Potokar, Conway, Mo., Frank Alic, Pittsburgh, Pa. in Anton Trojar, Chicago. — Louis Visnikar (Oglesby, Ill.) in Justin Martincic, Willoughby, O., pa sta obnovila naročnino in prispevala vsak po en dolar listu v podporo.

Anton Jankovič, ki ga omenjamo že prej, je že vedno na delu pri prodajanju Koledarja. Dne osmega junija je naročil nadaljnji pet izvodov.

Precej naročili smo dobili tudi za v starci kraji. Ljudje tam se radujejo seveda paketov z živili in obleko, a tudi o načrem Koledarju se prav pohvalno izražajo. Saj jim koledar pove od tu več kot pa malo pismo, kakršne prejmaajo. Torej naročite jim naš Družinski koledar. Pošljite nam naslov in vsoto, drugo izvršimo.

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

Pij XII. je posvaril demokratične dežele, da njihova popularnost po svetu "pojema". V mislih je imel pred vsem Zed. države. Enako trdi tudi španski glavar Franco in pa bivši naš podpredsednik Henry Wallace. Seveda vsak s svojega stališča.

Senator Pepper je tudi eden izmed onih, ki smatrajo, da naša sedanja vnašana politika služi svetovni reakciji, ne pa demokraciji. Levičarski laboriti v Angliji pravijo, da so Zed. države postale trdnjava svetovne reakcije in to tudi so.

Vlada v Washingtonu bi se lahko malo bolj pobrigala za domače gospodarstvo namesto da si bila lase z Grčijo in Turčijo. Zivilske potrebuščine so se v zadnjih osmih letih podprile nad sto odstotkov in nikjer ni še izgledoval, da se bi začela draginja pomikati navzdol.

Ameriška vlada zahteva od Jugoslavije pol milijona dolarjev za letala, ki so bila zbita na tla, a jugoslovanska vlada je ameriško noto za to odškodnino znova odbila. Plačala pa je \$150,000 za življeno ubitih ameriških letalcev. Ta nova tiratev le priča, da so odnosaji med Beogradom in Washingtonom zelo zelo hladni in nizgleda, da se bodo kaj kmalu obrnili na boljše. Posebno zato, ker bivši ameriški poslanik pri jugoslovanski vladi sedaj nastopa na shodih in udrža po Titu in njegovim "nasilnostim" ter zagovarja reakcionarne kroge. Sploh se bo to sovražno razmerje nadaljevalo dokler se ne bo sprejelo Wallaceovega predloga za sklenitev "mirovnega pogodb" med USA in USSR.

Demonstracije kitajskih dijaj (Konec na 5. strani.)

NAŠE AKTIVNOSTI

Zbira ANNE BENIGER

Ob priliki konference Prosvetne matice dne 8. junija v Slov. del. centru v Chicagu sem imela priliku osebno se seznaniti z mnogimi vnanjimi zastopniki in zastopnicami. Pismeno pa smo se poznali že nad leto, oziroma od kar upravljam ta urad.

Med temi znanci sem se prvih osebno seznanila z našim veteranom Louisom Barboričem iz Milwaukeeja. Izročil je dve novi naročnini in pomagal pri nabiranju v tiskovni sklad (med udeleženci konference). Novo naročnino istega dne smo dobili tudi od Frances Vider.

Konferenca je bila uspešna sama na sebi. Že to, da tako organizacija ljudem različnih društev, slovenskih domov, zadrug, klubov in kulturnih skupin, da priliko priti skupaj, je dobro. Med sabo izmenjavajo misli, podajajo drug drugemu priporočila in kujejo načrte za bodoče delo.

Projeli smo nekaj vprašanj, če imamo na razpolago še kaj iztisav Proletarca z dne 11. jun., v katerem je bilo pismo Paula Bergerja iz Trsta. Precej smo jih že razposlali. Ako ga še kdo želi, jih imamo še na razpolago.

Naš imenik naročnikov v Jugoslaviji se veča. Koncem tedna sta poslala naročnine za svojce v starem kraju Joško Ovčar (Clarendon Hills, Ill.) in Frank Primožič iz Milwaukeeja. Naročnina za celo leto v starici je samo \$3.50.

Frank Margolle iz Cicera se je oglasil nedavno v našem uradu, položil na mizo naročnino in dejal: "To je sedemnajstdesetič." Kar pomeni, da je on načrnik tega lista od leta 1910.

Obnovitve so poslali Anthony Drasler (Forest City, Pa.), Martin Judnich iz Waukegan, Jos. Koršič iz Detroita in Anton Jankovich iz Cleveland.

Obnovitve za celo leto in vrh tega po \$2 v tiskovni sklad so poslali Anton Potokar, Conway, Mo., Frank Alic, Pittsburgh, Pa. in Anton Trojar, Chicago. — Louis Visnikar (Oglesby, Ill.) in Justin Martincic, Willoughby, O., pa sta obnovila naročnino in prispevala vsak po en dolar listu v podporo.

Anton Jankovič, ki ga omenjamo že prej, je že vedno na delu pri prodajanju Koledarja. Dne osmega junija je naročil nadaljnji pet izvodov.

Precej naročili smo dobili tudi za v starci kraji. Ljudje tam se radujejo seveda paketov z živili in obleko, a tudi o načrem Koledarju se prav pohvalno izražajo. Saj jim koledar pove od tu več kot pa malo pismo, kakršne prejmaajo. Torej naročite jim naš Družinski koledar. Pošljite nam naslov in vsoto, drugo izvršimo.</

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DJELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Indija Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; na četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1908.

Editor..... Frank Zaitz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00. Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

4301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864

Kaj naj bo "tretja stranka", ako jo Henry Wallace res ustvari?

Zanimivo je, da razni kolonci in pisci takozvanih uredniških člankov, in pa mnogi komentarci v radiu toliko poudarjajo možnost postanka "tretje" stranke.

Skoraj nihče izmed njih ne naglaša Wallaceovo ugotovitev, da imamo tu le eno stranko, pa četudi posluje pod dveini različnimi imeni. A v ekonomskem programu sta eno telo. To se pravi, obe sta ena skupna stranka.

Pod pokojnim Rooseveltom je med liberalci in nekdanjimi socialisti v uniji zavrsilo mnenje, da socialistične ali kakre druge delavske stranke sploh več ni treba, ker da bo demokratska sistematično postala delavska, liberalna in saj toliko socialistična stranka kot n. pr. delavska stranka v Angliji.

Naravno, da je proces tega razvoja povsem v navzkriju s teorijo tistih, ki so verjeli, da je najboljše spremeniti eno izmed kapitalističnih strank v tej deželi v liberalno. Eden izmed takih prerokov je bil tudi Henry Wallace. Pa Eleanor Roosevelt, Harold Ickes itd.

V tem listu smo vedno ugotavljali, da je demokratska stranka organizacija privilegijev, in da jo je Franklin D. Roosevelt, vsled svoje vere za ohranitev, to je za obvarovanje kapitalizma, začasno — z veliko mujo — toliko reformiral, da je postala saj na videz za nekaj let "napredna". Ampak to je bila le pobeljena stranka.

Kajti demokratska stranka služi prav tako kapitalističnim interesom, in je enako udijana monopolom kakor republikanska stranka.

V volitvah za sprejemanje predlog proti delavskim unijam sta bili obe stranki v veliki večini na strani delodajalcev. Enako v vprašanju kontrole za reguliranje stanařine. Pa v odpravljanju OPA itd.

Ako bi bil Sidney Hillman še živ, bi morda priznal, kako po nepotrebrem je on skupno s svojimi unijami (CIO) potrošil nad milijon in več za "demokratsko" stranko in pa za nekatere republikanske kandidate, ki so jih glavarji AFL in CIO smatrali za delavske priatelje in jim pomagali nazaj v izvolitev. A sedaj so večinoma glasovali za zrušenje unijskoga gibanja, dasi je bilo nekaterim potem žal... Kajti "zagrabili" jih je kritično katoliški socialno politični odbor (Catholic Welfare Council), ki reakcionarjem demokratske ter republikanske stranke očita, da s takimi zakoni "napeljujejo vodo na milin komunizma".

Kar s tem svarilom mislio, je predvsem nevarnost "tretje stranke". Henry Wallace je na svoji turi ni obljudil, niti ni reklo, da je ne bo... Češ... ako demokratska stranka ne postane demokratična (liberalna), potem se bomo liberalci morali znajti kje drugje za svobodno izražanje svojih misli.

Toda organizacija, ki jo ima Henry v mislih, naj bi bila le "liberalna". Pod tako firmo bo ali bi v prihodnji kampanji lahko dobila le veliko glasov, kakor jih je pokojni LaFollette v slični kampanji dobil leta 1924, in potem bi izginila, kakor je razpadla ko hiša iz kart LaFollettova "neodvisna politična akcija."

Res je, da je povprečen američki volilec skrajno neveden in zaveden. Naučen je poslušati "protirdečarske" gonje kadar koli gre v "šov", ali na shod, ali ko posluša komentarce v radiu, ko gre v cerkev, ali pa ako citá "magazine" in dnevnički.

Vendar pa je i mnogo takih ljudi, ki se na to duševno varanje razumejo, ki ga mrze in ki se že zeče, da se bi na naši pozornici dobil kdo, ki bi bil junak.

Torej so ga dobili.

Dobro in lepo govori. Ni pa se še odločil, ali naj le govori in piše, ali pa tudi kaj resnega storiti proti strankama, ki jih napada.

Najboljše za Wallacea bi bilo, če bi priznal, da v demokratični stranki ne bo nič dosegel, in da potrebujemo res "dvostranski" sistem. Sedanj je nam v bremu, ker je gnezdo korupcije in raketirstva. Ta se le hlini, da je "dvostranski". In ako hoče Wallace novo stranko z "liberalnim" programom, naj se nikar ne navdušuje za reformiranje starega reda. Saj je on bil vendar dolgo na potovanju v Evropi, kjer je zlahka uvidel, da kapitalizma v bankrotiranih deželah ne bo niti s se tolikšnimi dajatvami mogoče rešiti, še manj pa ga obnoviti.

Nas privilegirani sloj (namreč "naš" v Zed. državah) je obupan, in se vendar toliko močan, kot da se nikogar ne boji.

Pa je v tej deželi le zato toliko proti-rdečarske gonje, ker se posušojoči boje obračuna in pa za svoje imovine.

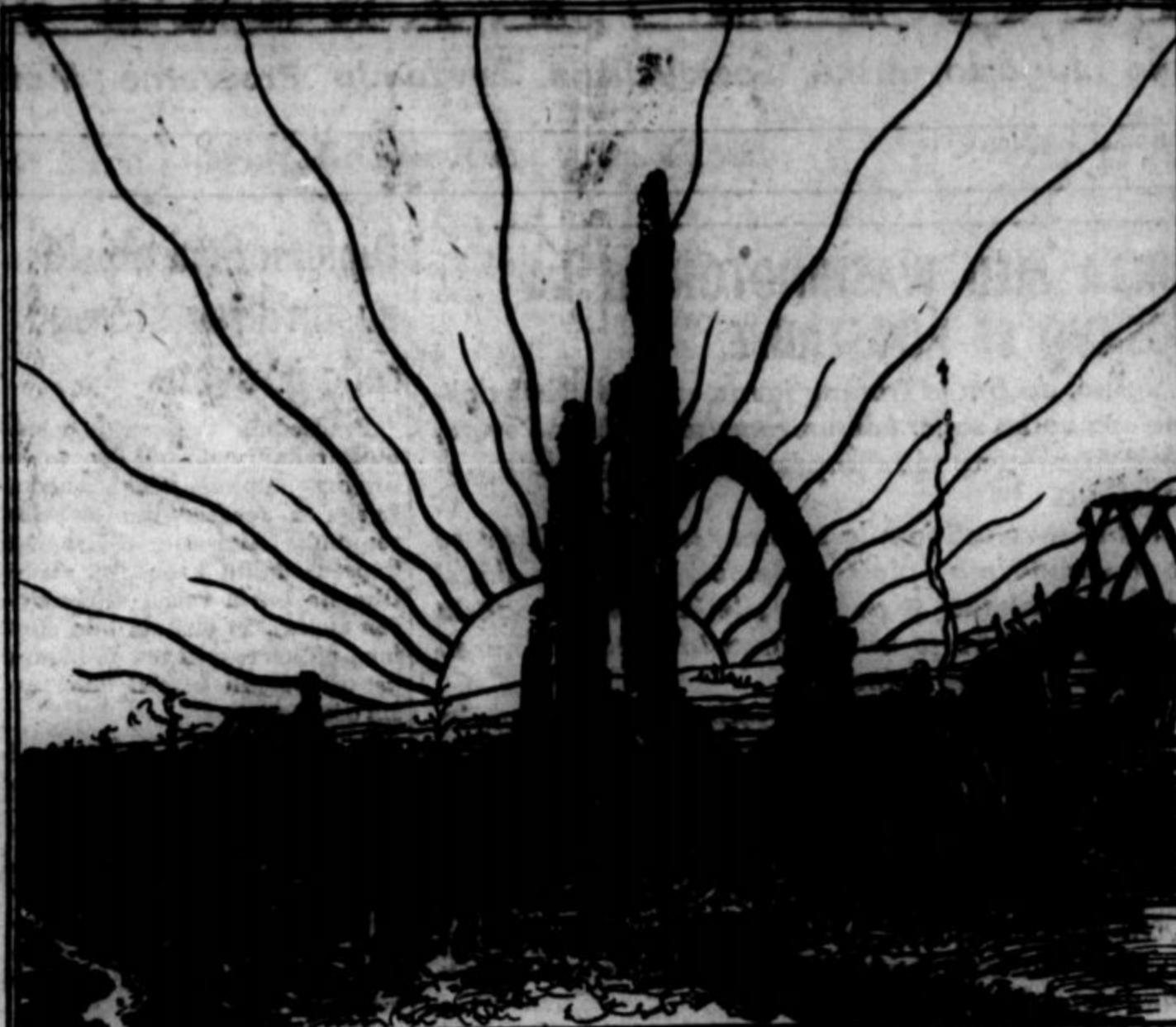
Torej ako kdo resno hoče "tretjo stranko", naj bo ne tretja, temveč politična trdnjava s socialističnim programom. Ce to ne postane, potem po le priprek sistema kakšen je, pa čeprav bo v kampanjski literaturi robantila proti njemu.

Socializacija in stavke v Franciji

Nedavno se je vršila v Franciji stavka železničarjev. Ni bila oklicana po uniji temveč se je začela "sam na sebo". Delavci so enostavno sklenili — unija gor ali dol, ob tej mezi ne moremo živeti!

Predsednik vlade je na unijo apeliral, in na vodstvo komunistične stranke, da naj stavko ukineta. Seveda, res je delavstvo

Ali bo še posijočo sonce blagostanja nad razdeljeno Evropo?

JOŠKO OVEN:

RAZGOVORI

Pred nekaj dnevi sem prejel pismo od prijatelja iz zapada, v katerem se pritožuje, da njim zelo primanjkuje dežja. V resnici povedano — jaz bi mu zelo rad postregel z našo mokroto, katere imamo tu v naših krajih že malo preveč. Priznati moram, da plesel in pa trava raste okrog hiše kot še nikdar prej, kar delam nam revezem na deželi veliko preglavice. Upam, da nam mokrote, katere imamo sedaj preveč — ne bo primanjkovalo v vročih poletnih dnevih. S temi dnevnimi naliivi in vijarji so župi pet na dnevnem redu povodnji in pa smrtnje osreče. Cudno, da z vsemi milijoni in bilijoni, katere trosimo za vojaške in druge opreme, nimamo potrebnih načrtov in ne denarja za regulacijo rek in hidroprojektov, kateri skoraj vsako leto trajajo in poplavljajo na tisoče akrov najboljše zemlje.

Pri na

Predsednik Truman je bil na obisku v Kanadi. Ta posej je bil kajpada politično-strategičnega značaja s ciljem skupne vojaške kooperacije. V ozadju je seveda famozna Trumanova doktrina, katera je postala v Washingtonu že precejšnje breme. Skoro vsak dan jo drugače razlagajo. Tista točka o finančirajujoči vojaški potrebsčini ter zalaganje skupnih monarhij z letali, topovi in municijo — je vtaknjena čisto v ozadje. Sedaj se govori največ le o ekonomskem združenju in pa o demokraciji. Ker smo že pri tej besedi, bi rad vprašal, kaj vendar pomeni ta beseda? Jaz ne mislim grški original — tega razumem, ampak tisto tisočero, ponovno rabljeno besedo, katera je danes najbolj zlorabljenja. Na primer, mi imamo grško demokracijo, katero skuša ohraniti Trumanova doktrina. Poleg nje imamo turško demokracijo, o kateri je zadnjič v časnikarskem intervjuju povedal turški predsednik, da bo v doglednem času dosegla končno idealno visino. Nato imamo rusko, bolgarsko, ogrsko, angleško in francosko demokracijo itd. Ali sedaj, ljudje boži, da postane stvar še bolj konfuzna, se je izrazila Eva Peron, žena argentinskega predsednika Perona, katera je bila nedavno na obisku v Spaniji (kot poročajo v časopisih je govorila pred velikim pomponom svojo stolnico). Ali je učil ljubezen in prepir v dvoranah je sedaj v poletju nemogoče. Lahko se pa pripravi nekaj sličnega v jeseni. Tudi mcdsebojna kooperacija med različnimi mestni je v tem smislu mogoča. Kaj pravite vi na?

Našo gibanje
Zopet je čas piknikov. Menda bo enkrat to trajno deževje prenehalo in postanejo bolj sončni dnevi. In kadar napoči tak čas, ko se boste zabavali pod koštanim drevojem, se spomnite na naš list. Omenili smo že večkrat, da so se stroški pri listu podrazili za sto odstotkov. Naročnina je še vedno ista, torej nekje moramo dobiti denar za kritje teh stroškov. Proletarec nima dohodkov kot jih ima na primer McCormickova Chicago Tribuna, katera praznuje sedaj z velikim pompom svojo stolnico. Ali Proletarec je naš list, je socialističen list, kateri bo tudi kmalu kljub vsem težavam obhajal svojo pol-stoletnico. So drugi in sodružice! Kaj, če bi priredili kakšen piknik ali izlet v ta name? Za vedje prirede v dvoranah je sedaj v poletju nemogoče. Lahko se pa pripravi nekaj sličnega v jeseni. Tudi mcdsebojna kooperacija med različnimi mestni je v tem smislu mogoča. Kaj pravite vi na?

V nedeljo 8. junija se je v Švicariji v Chicagu konferenca Prosvetne matice in JSZ. Vsled večnega dežja in pa zaostalega dela, katerega je toliko okrog hiše, se te konference nisem mogel udeležiti. Vem pa, da je bil posebno obilen, kakor tudi vse naši ljudstvo, katera je z ogromnim appetizom odobravala njen ročni fašistični pozdrav. Dejala je: "Samo Španija in pa Argentina imata pravo demokracijo. Vse druge dežele se o nji samo domisljajo."

Torej tukaj imate! Ves čas smo mislili, da je v Španiji in Argentini fašizem — in sedaj pa pravi Eva, katera že mora vedeti kaj govoriti, da je to "edina prava demokracija!" Če je pa še kdaj, kateri tega ne veruje, naj precita poročilo iz našega državnega departmanta, katero izjavlja, da smo (Peron) zoper poteptale v prah.

Ali sedaj, ljudje boži, da postane stvar še bolj konfuzna, se je izrazila Eva Peron, žena argentinskega predsednika Perona, katera je bila nedavno na obisku v Spaniji (kot poročajo v časopisih je govorila pred velikim pomponom svojo stolnico). Ali je učil ljubezen in prepir v dvoranah je sedaj v poletju nemogoče. Lahko se pa pripravi nekaj sličnega v jeseni. Tudi mcdsebojna kooperacija med različnimi mestni je v tem smislu mogoča. Kaj pravite vi na?

V Chicagu imamo tudi delavsko hranilno in posojilno društvo "Jugoslav Saving and Loan". To je pristno delavsko podjetje. V direktorju so v vedenosti naši sodruži. V zadnjih desetih letih je naraslo od \$200.000 na dva milijona dolarjev.

Vloge so zavarovane po merodajni ustanovi zvezne vlade do pet tisoč dolarjev. Kot poroča tajnik Donald J. Lotrich, bodo izplačane obresti za to polovico leta ponovno po 3%.

Znanost je pot, na kateri isčemo relativno resnico s pomočjo neovirane miselnosti.

Tole mi ne gre v glavo?

med ameriškim in jugoslovanskim narodom, kakor tudi naročnikom sovjetske zvezne, ker naša neomajana vera je, da le v prijeteljski zvezzi z vsemi narodi, moremo pričakovati blagostanje ter ekonomsko sigurnost za človeško družbo.

Cemu naj bi z ameriškimi dolžni pomagali vzdrževati na stroške naših davkoplatačevalcev rekonvencionarno-dinastijo v Grčiji, turške magnate in Ciang Kai-she na Kitajskem, to mi nikakor ne gre v glavo!

v železniških obratih prenizko plačano. Toda ako se hoče Francijo spet postaviti na noge, mora delati, ne stavkati.

Stavkajoči delavci so premijeru odgovarjali, da so se poslužili tega sredstva zato, ker ne dobe jesti. S plačo, ki jo prejemajo, ne morejo na "črno borzo". Torej čemu ne bi vrla tako zakulisno kupčevanje iztrebila, ali pa delavcem obljudila, da bo na njihini strani, pa naj pride karkoli.

V vladu so socialisti. Prej — ko je bila koalicija, so bili zastopani v nji tudi komunisti. Vsled napetega položaja med francoskim delavstvom in pa ker so se komunisti s strani odločili podpirati stavkarje, je pokazala glavo izven kulis francoske reakcije.

General Charles de Gaulle bi rad postal diktator Francije. Iz Pariza poročajo, da se je tudi on oglašil pri Trumanovih začetnikih, z vprašanjem, kaj jim je storiti, ako se i v Franciji pojavi nevarnost levicarskega preobraza?

Socialistični premier je komunistične privake na to opozoril. Kajti dolarska diplomacija bo Francijo v skrajni stiski podprila, toda ne v prilog levicarske temveč za ustanovitev diktatorskega, kapitalističnega režima, po kakršnem stremi de Gaulle.

Zelegnički obrat v Franciji je socializiran. Enako tudi mnogo industrije. In pa rudništvo itd.

Torej čemu naj delavci stavkajo zoper samega sebe?

A delavci vedo le, da so podhranjeni, da živil zanje ni, ako ne morejo na "črno borzo". Torej čemu ne bi vrla tako zakulisno kupčevanje iztrebila, ali pa delavcem obljudila, da bo na njihini strani, pa naj pride karkoli.

Ako bi stavka železničarjev trajala še nekaj dñt — in ker so ji pridruževali stavke v raznih drugih obratih, bi se revščina povečala in sledila bi dela ter kaos.

Kdo bi pravzel vladu? S pomočjo Trumanove doktrine bržkone general Charles de Gaulle. In pod njim bi bilo konec komunistične in socialistične stranke. In morda tudi vse takozvane stare francoske demokracije. Kajti de Gaulle verjamemo v vlado močne roke.

Delavci v tem slučaju niso stavkali proti privatnemu kapitalizmu. Zahtevali so le zvišanje mezd, ker v tej draginji in vsled inflacije ne morejo izhajati ob sedanjem zasluzu.

Včasi so delavci mislili, da čim nastane socializacija, pa bo vse dobro. Le malo pa jih je pomislilo na dejstvo, da socializacija v kapitalističnih deželah nastane še ali v siloviti depresiji, ali v vojni, ali pa v splošnem bankrotiranju starega reda. Slednje je slučaj v Franciji.

Vlada, pa naj bo socialistična, komunistična ali pa koaliciska — vsaka bi pododelovala revščino in pa polome starega reda.

Socialisti in komunisti v Franciji bi storili dobro vsemu ljudstvu, aki bi se osredotočili na vzajemno, ostro politiko, ki ne bi bila apizarska kapitalizmu, in ob snem bi moral biti toliko odločna, da bi jih delavstvo zaupalo ter potrpelo. A drugače se razvoj v Franciji lahko konča nekako tako, kot se je v Nemčiji po prvi svetovni vojni.

PRIPovedni del

WANDA WASILEWSKA:

Iz ljubezni

(Nadaljevanje.)

Tako bo lahko začela novo življenje. A bolelo ga je srce ob misli, da se bodo rdeče ustnice nasmehnile drugemu, da bodo drugega zrle njene oči, ki ne poznajo prevara. A biti mora tako, da takška mora biti.

"Ne bom te prevaral, draga moja, ne bom zastrupil svoje mladosti, ljuba moja, ne bom zvezal tvojega življenja, ne bom te za vselej prikonal na pohabljenco," je govoril kapetan Cernov z ustnicami, ki so žarele od vročine.

Ta vročina je bila njegov glavni sovražnik. V njenem ognu se je tajala volja, v njenem plamenu je slabelo srce. Pred očmi so se pojavljale vabljevlike, treba bi bilo samo iztegniti roko in spet: "Vse, kot je bilo. Ni bilo vzroka za borbo, ne za odpoved — kaj so mogle miniti, izgubiti barvo v smislu besede, ki so šle od srca do sreca, besede prisege, besede zaklinanja? Kaj sta mogli brez sledu izginuti dve leti skupnega življenja, ki sta bila kot pesem, kot

Snela je obvezno. Takrat je Grigorij opazil na mladem obrazu strah in odpor. Samo za trenutek, potem so se okrogla lica pokrila z rdečico sramu in na očeh so se pojavile celo solze. To je trajalo samo del sekunde, vendar je Grigorij vse opazil.

Ko je potem ležal na postelji, se je mračno smehljal z jeznom, prezirljivim nasmehom. Torej to je hotel pokazati Mariji — iznakažen obraz, obraz, ki vzbuzja grozo in odpor. Da bi bila prisiljena gledati vanj in se spomniti, kolikokrat je govorila: "Ljubim tvoje oči, tvoje oči ljubim nad vse."

Sedaj tudi v vročini kapetan Cernov ni več uhajal čez visoko steno in želesne rešetke. Najcete rožni vrt, on si ne več dovoljava gledati vanj, niti skozi polodprtva vrata ne.

In spet nova bolnišnica. Še ena postaja, še nova vrsta kilometrov, ki ga delijo od odreda, od bojišča, od Marije. Se en korak med ljudi, v globino rodne zemelje.

Nekega jutra je kapetaš Cernov zaslišal na hodniku, znan glas. Zdržal se je. Čigav glas je: "Nizek, globok. Da, brez droma, je že slišal nekje ta glas." Kako pa je spremeno? Sonja pač tu dela, to je jasno. Zato je tudi strada, da dela v bolnišnici.

Dekle je stopilo k njemu in mu postavil na mizico zdravila. "Kako se počutite po poti?" Glas je ostal nespremenjen. Vse je propadlo. Zaman je bila dolga borba s samim seboj, zaman teže noči, blaznost obupa in sanjenja.

"Dobro gre," je rekel s težavo in niti sam ni prepoznał svojega glasu, čeprav v tem trenutku ni bil zmožen, da bi ga zavestno spremeni. Sestra je šla dalje. Olajšano je vzdihnil, a v istem hipu je začutil nerazumljivo žalost, kot da je nekaj izgubil, kot da je nekaj za vedno izginilo.

Hodila je po sobi in dajala zdravila. Še tri postelje, še dve, še ena — in konec. Odšla je, tiho stopaje, kot bi se bala, da ne bi koga zdobil.

Zagrabilo ga je s strašno silo, da bi bežal. Vstati iz postelje, neopazno oditi, smukniti iz zgradbe in iti, do koder vidijo oči, naprej in naprej, da bi ne nikogar več ki bi ga mogel spoznati. V širini pragozd, ki se peta prerokovanje starih godov, kjer tedne in tedne ne sledi človeka. Zbežati čim dalje, pustiti med Marijo in seboj tisoč kilometrov, neizmerno prostorje, postaviti ga nasproti svoji lestni slabosti, proti hrenjenju, ki ga lahko premaga. A on ne more vstati in oditi. Saj je invalid, brez roke, s pohabljeno nogo, potreben tuje pomoci, tuje opore.

In hipoma se zavé: norec si,

norec, le kako te bo spoznala Sonja Kozlova? Saj ti zdaj, zapomni si enkrat za vselej, enkrat za vselej se navadi na to — saj ti zdaj nisi inženir Cernov, ki ga je ona poznala. Ti si le še del človeka, ki onemogoča leži na postelji v bolnišnici, z obrazom zavitim v debelo plast ovojev. Ne, ne more spoznati.

In vendar je njegovo srce močnejše bilo, ko so se odpri vrat. Ona — to je Sonja Kozlova. Sonja se od takrat, ko jo je zadnjikrat videl, ni spremenila. Prišla je prav od Marije, ohrnila je še v gubah zdravniške halje njen vonj, a v očeh — odraz njene podobe. Marijina prijateljica ... Z Marijo je prebilje časa kot Grigorij. Ona je, jasno, vedela, kaj je sedaj z njo. Bi vsaj vprašal, če je zdrava? Koliko mesecov že ničesar ne ve o njej? Grigorij se je naenkrat začudil, kako da mu doslej še ni prišlo na misel, da se je moglo Mariji kaj zgodi, da je mogče zbolela. Vedno jo je videl, kako je sijala od zdravja in moči, vesela in neutrudljiva. Mogoče pa je sedaj drugače. Saj zdaj je vojna in je vsem težko.

Zdaj hodi Sonja med postelji. Če bi jo le poklical, četudi se mračno smehljal z jeznom, prezirljivim nasmehom. Torej to je hotel pokazati Mariji — iznakažen obraz, obraz, ki vzbuzja grozo in odpor. Da bi bila prisiljena gledati vanj in se spomniti, kolikokrat je govorila: "Ljubim tvoje oči, tvoje oči ljubim nad vse."

Sedaj tudi v vročini kapetan Cernov ni več uhajal čez visoko steno in želesne rešetke. Najcete rožni vrt, on si ne več dovoljava gledati vanj, niti skozi polodprtva vrata ne.

In spet nova bolnišnica. Še ena postaja, še nova vrsta kilometrov, ki ga delijo od odreda, od bojišča, od Marije. Se en korak med ljudi, v globino rodne zemelje.

Nekega jutra je kapetaš Cernov zaslišal na hodniku, znan glas. Zdržal se je. Čigav glas je: "Nizek, globok. Da, brez droma, je že slišal nekje ta glas."

Kako pa je spremeno? Sonja pač tu dela, to je jasno. Zato je tudi strada, da dela v bolnišnici.

Dekle je stopilo k njemu in mu postavil na mizico zdravila. "Kako se počutite po poti?" Glas je ostal nespremenjen. Vse je propadlo. Zaman je bila dolga borba s samim seboj, zaman teže noči, blaznost obupa in sanjenja.

"Dobro gre," je rekel s težavo in niti sam ni prepoznał svojega glasu, čeprav v tem trenutku ni bil zmožen, da bi ga zavestno spremeni. Sestra je šla dalje. Olajšano je vzdihnil, a v istem hipu je začutil nerazumljivo žalost, kot da je nekaj izgubil, kot da je nekaj za vedno izginilo.

Hodila je po sobi in dajala zdravila. Še tri postelje, še dve, še ena — in konec. Odšla je, tiho stopaje, kot bi se bala, da ne bi koga zdobil.

Zagrabilo ga je s strašno silo, da bi bežal. Vstati iz postelje, neopazno oditi, smukniti iz zgradbe in iti, do koder vidijo oči, naprej in naprej, da bi ne nikogar več ki bi ga mogel spoznati. V širini pragozd, ki se peta prerokovanje starih godov, kjer tedne in tedne ne sledi človeka. Zbežati čim dalje, pustiti med Marijo in seboj tisoč kilometrov, neizmerno prostorje, postaviti ga nasproti svoji lestni slabosti, proti hrenjenju, ki ga lahko premaga. A on ne more vstati in oditi. Saj je invalid, brez roke, s pohabljeno nogo, potreben tuje pomoci, tuje opore.

In hipoma se zavé: norec si,

Kdaj spet pride na pozorišče tak mož?

EUGENE V. DEBS je deloval v dobi, ko so delavce v stavkah pobijali in v političnih akcijah pa jih napirali in preprečili.

Ali se nam sedaj spet obeta taka era? Ce sâj naj vzamemo za barometer svetnega kongresa, ledaj ingleda tako. Delavskega borce Eugena V. Debsa nadomešča sedaj na svoji način Henry Wallace. Ampak Wallace ni socialist, temveč je liberalce. Delavsko gibanje v tej deželi je torej še zmerom brez voditelja Debsovega kova.

Poročilo s konvencije SANSA

JOSEPH KOTAR, drugi podpredsednik SANSA

Drugo konvencijo Slovensko ameriškega narodnega sveta se mora smatrati za nadveč važen dogodek v zgodovini ameriških Slovencev, zaradi resnih sklepov, priporočil, izvrstnega razpoloženja delegacije, dobrega razumevanja političnega položaja in temu primernih nalog, katere smo sprejeli v cilju in nadi, da se dosežejo ne samo narode ne samo osvobodila ampat tudi spomenetva. Slovani so bili namreč prvi, ki so dobro razumeli, da je Hitlerjev prihod bil prvi signal za smrtni spopad, za totalno iztrebljenje Slovencev. Slovani pa so dobri misleci in so iskali obrambnih sredstev. Oni niso mislili na atomsko bombo, ampak na idejno in znanstveno dinamiko, ki ni bila prej znana drugim narodom. Iznašli so temu primerno parolo, ki je bila zasnovana na znanstveni in humanitarni bazi z moralno in obrambno veljavjo. Kako pa se je imenovalo to novo orožje, ki je rešilo Slovane? To se je imenovalo "Edinstvo". S tem gesлом so pozvali vse slobodoljubne struje, da se postavijo po robu, ker drugače bodo uničeni. Zmagali so, ker je bila njihova ideja pravilna, ne zato ker so bili močni.

Brez dvoma je vsak delegat odšel domov s polno zavestjo, da smo uspešno izpolnili začetni resnični sklep, ki je bil poslat Mariji. Ona je bila pozdravljena njenih rok, od daleč poslan poljub njenih ustnic. In naenkrat mu je prišla blazna misel: morda pa jo je v resnicu poslala Marija? Morda je nekako zvedela, ga našla v zmešjanosti bolniških seznamov in naprej poslala Sonjo, naenkrat pa bo tudi sama vstopila.

Brez dvoma je vsak delegat odšel domov s polno zavestjo, da smo uspešno izpolnili začetni resnični sklep, ki je bil poslat Mariji. Ona je bila pozdravljena njenih rok, od daleč poslan poljub njenih ustnic. In naenkrat mu je prišla blazna misel: morda pa jo je v resnicu poslala Marija? Morda je nekako zvedela, ga našla v zmešjanosti bolniških seznamov in naprej poslala Sonjo, naenkrat pa bo tudi sama vstopila.

Kako pa je spremeno? Sonja pač tu dela, to je jasno. Zato je tudi strada, da dela v bolnišnici.

Dekle je stopilo k njemu in mu postavil na mizico zdravila. "Kako se počutite po poti?" Glas je ostal nespremenjen. Vse je propadlo. Zaman je bila dolga borba s samim seboj, zaman teže noči, blaznost obupa in sanjenja.

"Dobro gre," je rekel s težavo in niti sam ni prepoznał svojega glasu, čeprav v tem trenutku ni bil zmožen, da bi ga zavestno spremeni. Sestra je šla dalje. Olajšano je vzdihnil, a v istem hipu je začutil nerazumljivo žalost, kot da je nekaj izgubil, kot da je nekaj za vedno izginilo.

Hodila je po sobi in dajala zdravila. Še tri postelje, še dve, še ena — in konec. Odšla je, tiho stopaje, kot bi se bala, da ne bi koga zdobil.

Zagrabilo ga je s strašno silo, da bi bežal. Vstati iz postelje, neopazno oditi, smukniti iz zgradbe in iti, do koder vidijo oči, naprej in naprej, da bi ne nikogar več ki bi ga mogel spoznati. V širini pragozd, ki se peta prerokovanje starih godov, kjer tedne in tedne ne sledi človeka. Zbežati čim dalje, pustiti med Marijo in seboj tisoč kilometrov, neizmerno prostorje, postaviti ga nasproti svoji lestni slabosti, proti hrenjenju, ki ga lahko premaga. A on ne more vstati in oditi. Saj je invalid, brez roke, s pohabljeno nogo, potreben tuje pomoci, tuje opore.

In hipoma se zavé: norec si,

zdelo naravnost sijajno. Vsak je imel pred sabo v uvodu narod, ki se je obravalo do zadnjih par mesecov še kak ducat manjših rokov, nekaj na zadružni podlagi. Zdaj pa, po eksploziji v Illinoisu, je vlada pritisnila nanje za boljše varnostne naprave, pa so ti reveži najbolj prizadeti. Zaradi prevelikih stroškov jim ni mogoče uvesti take naprave, če se upošteva stanje teh malih rokov, ki zaposlujejo od 5 do 40 delavcev, meje že na šikaniranje. Pa se oblasti izgovarjajo na John L. Lewisa in UMW, če, da imajo pogodbo žnjimi, v kateri se zahteva vse take izboljšave. In delovi so namig, ce jima to ne ugaja, pa naj izstopijo iz unije in nihče jih ne bo nadležoval zaradi kakih varnostnih naprav.

Kot čitamo, se je upravni odbor Proletarca resno bavil s finančno stranjo lista. Proletarec, ki se ni nikdar izplačeval z načrtnino in ki je imel deficit tudi v "normalnih" časih, je seveda zdaj še toliko bolj prizadet. Po mojem mnenju bi zvišanje načrtnine ne rešilo problema. V skrajni sili bi bilo umestnejše, da gremo nazaj na štiri strani, kar bi nekaj pomagalo, več pa bi seveda koristilo zvišanje števila naročnikov in več podporo tiskovnemu skladu.

Zborovanje društva Prosvetne matice v vzhodnem Ohiu

Barton, O. — Nedavno smo sklenili, da naj se po dolgem času spet sklice konferenco društva in klubov, ki so pridružene v krajevni organizaciji Prosvetne matice v vzhodnem Ohiu in v sosednji West Virginiji. Vršila se bo v nedeljo 27. julija. Prisne se ob 10. dopoldne na farmi s. Joe Skoffa v bližini Bartona v Ohiu.

Ker takega zborovanja nismo imeli nekaj let, bo toliko več gradiva za nač dnevni red.

In mislimi moramo ne samo kar je bilo temelj na bodočnosti. Vsi dobro veste, kaj se sedaj godi v zakonodajah posameznih držav in v zveznem kongresu v načanah za zatiranje tudi še takoj konservativnih unij. Ozirama za zadušitev delavskega gibanja v obči.

To vrste zakonodajalci nas hočejo potisniti v prisilni jopič in v garanje brez vsake protekcije, samo da bo sveti profit toliko boljše uspel.

Torej društveniki v naselbih vzhodnega Ohiia in v W. Va. pridite v nedeljo 27. julija na Skoffovo farmo v Barton, O., v čimvečjem številu. In komur le mogoče, naj bo tu že ob pričetku seje — to je ob 10. dop.

Po končanem zborovanju bo serviran prigrizek, in ko s tem opravimo, bo pa sledila prosta zabava.

John Vitez, tajnik konference.

"TOLE MI NE GRE V GLAVO!"

Milwaukee, Wis. — V šoli so nji kateheti pravili, da je Bog povsod pričuo. In da vse vidi in vse ve. In da je neskončno umiljen, in pa tudi maščevalen, kadar se mu kdo zameri.

Cesar ne razumem je to, da ker je Bog povsod, čemu treba toliko cerkva, katedral, kapelic in znamenj ob poteh? To veliko stane, ne da bi bogoslužju kaj pomagalo. Cemu torej si bi človek rajše ne poiskal Boga kar v svojem domu, namesto da bi romal v cerkve križem kraja, to mi nikakor ne gre v glavo!

Frank Primožič.

PRVA SLOVENSKA PRALNICA

Parkview Laundry Co.

1727-1731 W. 21st Street

CHICAGO 8, ILL.

Fina postrežba — Cene zmerne — Delo jamčeno

TELEFONI: CANAL 7172—7173

ZA LJONE TEŠKOVINE VSEH VRST

PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO

OBRNITE NA UNIJSKO TIŠKARNO

ADRIA PRINTING CO.

Tel. MOHAWK 4707

1838 N. HALSTED ST.

CHICAGO 14, ILL

Jugoslavija na delu za obnovo in moderniziranje gospodarstva

Načrt petletke se že izvaja. — **Graditev industrije.** — **Temeljeni namen planiranja je podvig blagostanja, ki jo do osvoboditve vedno gorajo le za druge**

Jugoslavija je poleg Sovjetske unije prva država v Evropi, ki je sestavila načrt za obnovo. In ako ne bo Trumanova doktrina preveč nagajala, ga bo tudi uspešno izvedla.

"Ljudski tednik", ki izhaja v Trstu, piše o njemu:

Komisija za načrtno gospodarstvo Jugoslavije je izdelala v podrobnostih petletne gospodarski načrt, ki bo spremenil deležo iz gospodarsko, tehnično in kulturno zaostale v napredno, industrijsko razvito, kulturno in močno državo. Načrt posega zelo globoko in vsestransko v vse probleme in panoge življenja. Načrt daje jasno sliko linije in tempa družbenega razvoja za naslednjih pet let.

Kaj je omogocilo, da so v Jugoslaviji izdelali tak ogromen gospodarski načrt, ki zagotavlja ljudskim množicam Jugoslavije v bližnji bodočnosti blagostanje?

1. Prehod oblasti v roke ljudstva ter hitri in veliki uspehi pri graditvi nove ljudske države.

2. Ustahovitev vodilnega socialističnega sektorja narodnega gospodarstva. To je omogocilo, da so prenehali veljati zakoni kapitalističnega gospodarstva, ki v družbi slepo delujejo in da so v Jugoslaviji prešli k znanstvenemu načrtnemu vodstvu naravnega gospodarstva.

3. Odstranitev zajedniških ekstencij v vodilnih panogah gospodarstva je velikega pomena. Brez tega je nemogoče misliti na uspehe pri obnovi in reorganizaciji, kakor tudi ne na pozitivnost delavškega razreda in delovnega ljudstva dežele sploh.

Ta tri dejstva so ustvarila ne samo pogope za hiter tempo obnove, katerega v kapitalističnih državah ne poznajo, ampak tudi vse potrebe pogoje za izdelavo prvega petletnega načrta v Jugoslaviji.

Popolnoma razumljivo je, da so pri izdelavi petletnega načrta v Jugoslaviji upoštevali stanje, v katerem se dežele trenutno nahaja. Znano je, da je Jugoslavija pred vojno spadala glede industrije, industrializacije in kulture kmetijstva med najbolj zaostale dežele Evrope. Njena industrija ni bila niti od daleč zmožna kriti potrebe države. V veliki meri je izvaja surovine in živila, uvažala pa industrijske izdelke. Industrijski proizvodni so zavzemali v vsem državnem uvozu l. 1940 85% celotne vrednosti.

Prav tako pa so tudi morali upoštevati, da vse ljudske republike Jugoslavije gospodarsko in kulturno niso enako razvite, da obstojajo med njimi razlike, ki jih bo treba odstraniti.

Po tem petletnem gospodarskem načrtu so predvidene investicije v znesku 278 milijard 300 milijonov dinarjev. Za izgraditev industrije bo od tega števila v petih letih investiranih 120 milijard din. S to ogromno vsto bodo zgradili in razvili težko industrijo in dvignili njen proizvodnjo. Zgradili in razvili bodo prehrambeno in lahko industrijo in tako dosegli

PRAZNOVANJE 171-LETNICE AMERIŠKE NEODVISNOSTI IN SEDANJE RAZMERE

Otroci po velikih mestih že od 1. junija streljajo po ulicah, čeprav je že skoro povsod prepovedano prodajati streliva.

Tako je pred vsakim četrtim juliju.

In vsako leto se v kaki tvorinci takih razstreliv dogodi eksplodiranju rakete, — no, vsako leto je ob tem prazniku več smrtnih življenja izgube v avtobusih nezgodah, pri streljanju, ali pa na počitnicah: bodisi da utonemo, v tepežih itd.

Le malo ljudi in tež dežele pa razume, da smo baš sedaj v zgodovinski kritični dobi. In da so o tem tako malo poučeni, je vzrok to, ker razumejo svoj četrtek julij le za praznik strelenja, in pa pričetek glavne počitniške sezone. Maločka pa se poglobi v izjavu neodvisnosti, četudi je bila in je še vedno tisočer pomanjkljana. Zato tudi nima tistega pomena v ljudski miselnosti v katerem je bila napisana in proglašena narodu.

Z bolj konservativne strani piše o tem FLIS. Njegov članek se glasi:

Ob letošnjem četrtjem juliju bo priklicano Američanom po vsem svetu v spominu dejstva, da je pred sto-enainsedemdesetimi leti glasno in mogočno zavonil zvon Državne palače v Philadelphia in naznani rojstvo nove dežele in novega upravstva.

Toda več jamstev je, da bo predlagani načrt uresničen in ta so: prvič naravno bogastvo dežele z vsemi rezervami in možnostmi, drugič volja in zavest delovnih množic in tretjič vodstvo nove ljudske države.

Pišite po novo knjigo "Slovensko-ameriška kuharica" v Proletarčevu knjigarno. Cena 55.00. Naročite si jo že danes.

Ob letošnjem četrtjem juliju bo priklicano Američanom po vsem svetu v spominu dejstva, da je pred sto-enainsedemdesetimi leti glasno in mogočno zavonil zvon Državne palače v Philadelphia in naznani rojstvo nove dežele in novega upravstva.

Toda več jamstev je, da bo predlagani načrt uresničen in ta so: prvič naravno bogastvo dežele z vsemi rezervami in možnostmi, drugič volja in zavest delovnih množic in tretjič vodstvo nove ljudske države.

Od onega prvega ameriškega Dneva neodvisnosti je bilo zaznamovati izjave neodvisnosti tudi v drugih deželah. Ali dogodi in može, ki jih je zgodovina združila v novem svetu, dajejo ameriški neodvisnosti mnogo potez, ki je ni najti v gibanjih za neodvisnost v drugih deželah.

Med tem ko so se ljudje v drugih deželah osvobodili tiranskih oblasti, ko so te postale sibke, so Američani podvzeli prve korake na poti k izvojevanju neodvisnosti v času, ko je bila Anglija na višku svoje moči v svetu. To jim je bilo omogočeno, ker je 7. leta vojna 1756-1763), v kateri je Anglija dobila Kanado od Francije, Florido od Španije in kontrole nad Severno Ameriko do reke Mississippi, nudila neprecenljive izkušnje mnogim ameriškim častnikom in vojakom, ki so Angliji pomagali izvojevati vse te zmagane. Ko je Thomas Paine v letu 1775 pisal, da čimdalj se bo odločalo z izvojevanjem ameriške neodvisnosti, tem težje bo isto izvesti in dobiti, je imel v mislih še sveže in dobro vojaško izvežbanje patriotov, ki so morali služiti v kraljevi angleški armadi.

Značilno je tudi, da Američani, ki so stremeli za pridobitev

neodvisnosti, po veliki večini niso bili različne narodnosti od svojih angleških gospodarjev. V 18. stoletju je bila pretežno večina Američanov angleškega izvora in teženje njihove kulturne in ekonomiske vezi z staro domovino Anglijo so bile močne. V resnicu je mogoče reči, da se je ameriška revolucionarja pričela kot borba "za pravice Angležev." Popolna ločitev od Anglije, ki je bila dosežena več ko leto dni po pričetki borbi za neodvisnost, ni bila posledica kakuge "narodnostnega" ali nacionalnega občutja, pač pa raje rezultat zagrenjenosti spriča krvolitja, radi neupogljivega stališča angleškega kralja in naraščajoče zavesti med ameriškim ljudstvom, da ima njihova dežela zapisano v knjigi usode svojo posebno bodočnost. Res je, da leta 1776 Amerika ni bila dežela ali narod v pravem pomenu besede — bilo je le trinajst držav združenih v precej rahli federaciji.

V nasprotju s spontanimi poviški v nekaterih drugih deželah, se je ameriško gibanje za neodvisnost izluščilo iz dolge vrste poskusov odprave krivic in zapostavljanj brez vojne; potom dalekovidnih načrtov, mož, ki so predvidevali končno neizogibnost vojne in so se pripravili, da zavzamejo svoja mesta na principu vlade.

V Ameriki ni bilo zarote kakih male skupine patriotov, katerih cilj bi bila osvoboditev ljudstva, niti ni bila izdana kakšna deklaracija, katero bi se skušalo pritegniti v borbo množice in s tem spremeniti srčne besede v resnična dejanja. Nič takole ni bilo vprašanje neodvisnosti, je bilo enostavno predloženo Drugemu kontinentalnemu kongresu — Revolucionarnemu kongresu — in poslanci trinajstih držav so o vprašanju debatirali v Philadelphia, kamor so se pripeljali s poštнимi vozmi ali pa prijezdili tja na svojih konjih. Ko je 56 članov tega kongresa napravil svoj momentalni zaključek, je to bilo naznanjeno ljudstvu, ki je že bilo v slovju ljudstvu, ki je že vladan.

Medtem ko se v dvajsetem stoletju oblikujejo nove vlade — kot na primer v Evropi danes — izgleda, da nimajo voditelji tistega razgleda kot so ga imeli ustanovitelji ameriškega naroda in ameriške vlade. Uresničenje načel zapovedenih na naši Ustavi je še vedno upanje človeštva in posebno onih ljudstev, ki verujejo, da vlada mora "dobiti svojo pravico oblast potom soglašanja ljudstva, "torej onih, ki so vladani."

Pogreba ne bo

Detroit, Mich. — Prerokovanja A. D., da so SANSovi delegati pričeli pokopat SANS se niso uresničila. Delegati, zbrani na drugi konvenciji so SANS postavili še na bolj trdno podlago kot je bil kdaj prej. Očitno so plevel, kar ga je še ostalo od ustanovitve SANSa. Vsekemu razumnemu človeku je lahko znano, da kjer je dobro in zdravo seme zasejan, plevel ne more uspevati, zato POGREBA ne bo, pa naj mu A. D. in fantje v talarju pri svetem vidu še takoj žele smrti. Zeli bodo le razočaranje.

Organizacija, katero vodijo ljudje poštenega značaja in že

ležne volje, se ne razbline kot žajnati mehurček, kot si to želijo omenjeni. Dobro bi bilo, da se ti gospodje sprajzijo in zabiijo v glavo, da je bil SANS ustanovljen da živi in izvaja svojo malogo tako dolgo, da bodo vsi narodi osvobojeni iz kremljev črne in fašistične reakcije. Najbolj želim, da bi verški ovčicam padla mrena z oči, da bi se ne pustili več blufat od tistih, ki udobno žive od njih žuljev. Vam pa obljubljam vsega dovolj po smrti, nekaj nad oblikami, še sami si pa najmanj želite spremembe.

Prireditve v počast našemu slavnemu borcu za svobodo vsega zatiranega ljudstva, Etbinu Kristanu, v njegovem 80. rojstnemu dnevu, katero so clevelandski tovarisi tako sijajno zasnovali, je nad vse dobro izpadla. Želim, da bi Etbin še mnogo, mnogo let ostala v spominu. To je bil menda prvi spomenik, postavljen živemu slavljencu. Po današnjih šegah postavlja spomenike le umrli junakom. Gornje je dokaz, da hočemo Slovenci živeti v sedanosti in v dočnosti. Dela in naukov Etbina Kristana ne bom opisoval, kajti to se ne da opisati v par vrticah. To prepuščam tistim, ki pišejo zgodovino. Povem le toliko, da ta slavnost mi bo ostala v spominu dokler bom zmožen misliti.

Etbinu Kristanu še enkrat čestitam in želim, da bi doživel še mnogih rojstnih dni. Čestitam tudi vsem tistim, ki so sodelovali in pripravili, da je slavnost tako dobro izpadla. Hvala Frančku Cesnu in soprogji za hrano in prenočiščo. — Josip Korsic.

GORIŠKI SLOVENCI SI ZGRADE NOVO SREDIŠČE

Z odobritvijo velesil mirovne pogodbe z Italijo je Gorica ostala pod vladom Rima. V starji Avstriji je bila ena izmed najvažnejših kulturnih centrov slovenskega naroda.

Casniška agencija Tanjug poroča v depeši z dne 8. maja iz Ajdovščine, da so primorski Slovenci odločili zgraditi novo "Gorico", namesto one, ki so jazvezniki pridelili Italiji.

Omjenjeno poročilo se glasi:

Ajdovščina, 8. (Tanjug) — Ko bo stopila v veljavno nova mirovna pogodba, bodo goriški Slovenci ostali brez svojega gospodarskega, kulturnega in prometnega središča. Zaradi tega je sklenjeno, da se v neposredni bližini Gorice zgradi nova Gorica. Pri ljudskem izvršnem odboru okraja Gorice je bil ustavljien poseben odbor, ki bo izdelal načrt novega mesta.

Ljudske oblasti kakor tudi gradbena podjetja so že izvršila vse potrebne korake za zgraditev nove Gorice. Nova Gorica bo grajena po načrtu, ter bo postala gospodarsko in kulturno središče Slovencev ob zapadni meji. Ze letos bodo investirane velike vsote za ta dela.

Diktator Kajšek za mirovna pogajanja

Nacionalistična vlada diktatorja Kajšeka je zopet poslala povabilo voditeljem kitajskih komunistov za obnovu mirovnih pogajanj. Povabilo je poslalo vladni politični svet. Slična "pogajanja" so se vršila že večkrat, vselej pa je prišlo do nesporazuma. Ni verjetno, da bodo sedanje pogajanja, aka bodo voditelji komunistov sprejeli povabilo, prinesla mir Kitajski, kjer se bije civilna vojna že več let.

ELECTROLYSIS

is the only method endorsed by physicians for the safe and permanent removal of superfluous hair—37 years ago we invented the multiple needle method which reduces time and cost and makes it possible for every woman to rid herself forever of superfluous hair without the aid of cosmetics. Inclose this Ad. for booklet, "Your Beauty Restored." Established 48 Years.

MADAME STIVER

Suite 1025 Marshall Field Annex

25 E. Washington St. Central 4639

Čudne oporce

Zbrali smo nekaj čudnih oporcev, ki so jih sestavili po večini čudni, ijdaki, ljudje, ki so se vse svoje življenje pehali le za zaslužkom, ki so se trudili, da je kupček na raščlani ne oddihne ne zabave ne zakskega udobja. Ko so se zasluzek jim je bil že prešel v kri. Končno so se pa le zavedli, da se bo treba posloviti od vsega pozemeljskega blaga. Komu naj zapuste svoje bogastvo, ko si pa niso znali pridobiti v službi nešrečnega mamona nobenega prijetelja? In tako so nastale te čudne oporce, vse so izza dobe pred svetovno vojno.

Thaunay v Pariz je imel lepo po knjižnico. Po njegovem smrti niso mogli nikjer dobiti njegove oporce. Njegov nečak Pavel se ni mnogo zmenil za dvajset tisoč knjig v stričevi knjižnici. Kmalu pa mu je prišel popravljati električno napeljavo elektronik Bougel, ki je takoj zavrel knjige. Dobil je v nekem Vernejevem romenu 300.000 frankov v bankovcih in to soto je bil zapustil star Taunay v oporoki tistem, ki jih izsledi v njegovih knjigah.

George Osborn iz Dunstabla na Angleškem je bil hud nasprotnik alkohola. Zapustil je po svoji smrti vse svoje premoženje 25 revnini sorokam, ki se jih pa mora dokazati, da ne marajo ne za pivo ne za žganje. Poseben odbor bi moral preiskati vso zadevo, toda celo pri preizkušnji je dišalo vseh 25 mož zelo sumljivo na alkohol. Porocilo ne pove, če so ponovili preizkušnjo.

Neki bostenški odvetnik je napisal v svoji oporoki: "Ena mojih gramofonskih plošč izda skrivališče mojega bogastva." Njegov sorodnik je preiskoval plošče, noč in dan je sedel in poslušal pesmi, operete, opere in predavanja. Plošč je bilo na tisoce. Sorodnik ni vzdrljal dolgo, če nekaj tednov je znotred srednički kupov gramofonskih plošč. Upravitelji zapuščeni so končno izkaznili ploščo, ki je izdelana skrivnost: "Premoženje je skrito za podobo Matere božje v salunu."

Ves Neapelj je poznal Anibala Tosčija, ki je umrl pred leti v starosti 94 let. Zapustil je obelisk ob glavni cesti z napisom: "Prvega junija ob šestih zjutraj imam zlato glavo. Nihče ni znal raztolmačiti tega napisa. Nekaj let nato je prišel tod mimo neki rokodel in začel kopati na mestu, kamor je padla ob navezeni urini senza obeliska. Izkopal je 800.000 lir.

Najcenejše blago na svetu sta danes: človeško meso in človeška kri. — Eugene V. Debs.

SUPERFLUOUS HAIR

Positively Destroyed

Your Beauty Restored

SLOVENSKE IN ANGLEŠKE KNJIGE

Iz SANsovega urada

3424 W. 26th St., Chicago 23, Ill.

MIRKO G. KUHEL:

Tajnikovo poročilo drugi konvenciji SANs

Minulo je več kot pol drugo leto, od kar se je vrnila prva konvencija Slovenskega ameriškega narodnega sveta, ko sem vam poročal o poslovanju tajniškega urada, o SANsovih tedenih uspehih in naporih ter poseljek priporočil za dobo, ki se končuje ob času te konvencije.

V tem razdobju so se razmeroma spremenile po svetu, v Evropi in v Ameriki, pa tudi v naši organizaciji sami. Stara domovina se je osvobodila po zaslugu njenih lastnih borcev in po izredni dalekovidnosti njenih voditeljev in do malega brez posebne vojaške pomoči zapadnih zaveznikov. Brez te dalekovidnosti ter skrajne opreznosti bi danes najbrž ne bilo take Jugoslavije kot jo poznamo in odigravana bi morda bila še ena grška epizoda. Pomagala pa ji je kot ostalem slovenskim narodom Sovjetska zveza, ki je izvojevala načrte zmage nad sovražnimi nacističnimi in fašističnimi osvojevalci. Slovenski narodi pa so pri tem utrpljili ogromne človeške materialne žrtve. Za vsakega našega ameriškega vojaka je padlo 17 Rusov in 6 Jugoslovanov, in za vsaka dva Američana je daroval svoje življenje en Slovenec ali ena Slovenka. O ogromni drugi skidi, ki so jo utrpljili slovenski narodi mi v varni Ameriki še pojma nimamo. Vendar pa smo se zavedali, da smo kot ameriški državljanji slovenskega porekla moralno obvezani pomagati tem nesrečnim narodom in zlasti jugoslovaškim nuditi vso mogično moralno in gmotno podporo, vsaj deloma toliko kot smo ob vojnem času storili za našo domovino Ameriko.

Ko je bil SANs ustanovljen v decembru 1942, je bil lik zdravega mladega drevesa, poln bujnega cvetja. In dasi je spomladanska slana pomorila nekaj tistega cvetja in vzlič odpadanja nekoliko zelenega sedeža, je drevo obrodilo obilo dobrega in zdravega sadja v svojem prvem letu. Kasneje je veter odstranil še nekaj slabotnih in sušenih se vej, toda steblo je ostalo čvrsto, zelenelo, cvetelo in rodi do sadove.

Na zadnji konvenciji smo si začrtili program, kako naj bi izvajali svoje medvojne in povojne naloge. Retroskop in pregled našega dela ob času te konvencije pa nam kaže sledeče rezultate:

Politično delo

Prva naloga SANs-a poleg dela za popolno zmago Amerike je bila širitev resnice o razvoju po-

tovnih vojnih in utrpljene neocenljive izgube. Zadaj za to krinko se skriva akcija proti listu Enakopravnosti, ki je edini in Clevelandu objavljalo vse omenjene članke in si upal prizadetim postaviti zrcalo pred njihovo lastno oblačno obličje. Neuspešno je iskanje časti, ako je čast že zapravljena. Resnica se da tudi prikrivati in zavijati, ne pa uni-

čaj. Aprila meseca 1945 sem zapisal v "Slovenija v borbi za svobodo" te-le vrstice:

"Kar se je dogodilo v Jugoslaviji v teh štirih letih, je zgodovinskega pomena, pomeni novo, svohodno in bratsko sožitje narodov Jugoslavije. Nobena reakcija ne bo zastavila tega narodnega razvoja. Mi Amerikanici pa imamo težko nalogo biti na straži in paziti, da se stara evropska reakcija ne zadeže med nami in tukaj v Ameriki ne nadaljuje svojega strupenega, razvajjalnega dela. Odpreti je treba oči in se zavedati, da vso propagando proti svobodni Sloveniji in svobodni Jugoslaviji vodijo v svobodni Ameriki jugoslovanski ubežniki in njih udinjani priležniki, za katere ni več prostora v stari domovini; kateri so se preprečili proti svoji lastni rojstni domovini; kateri so pomagali povzročiti njen krvavo Kalvarijo in sedaj iščejo zaščite in utehe za kulisami vere in cerkev."

Tako pred dvemi leti. Dodali bi se lahko, da si je ta element v tem času pridobil v najvišjih in najnajvišjih mestih in položajih svoje petokolone, ki s frantično hysterijo neomejeno nadaljujejo v Ameriki z delom, kjer je prenehala zloglasni Fuehrer.

(Dalje prihodnjic.)

V boju za vpliv nad Madžarsko zmaga Rusija

(Konec s 1. strani.)

njevito. V Bevinovem ministrstvu so celo rekli, da bodo potrebiti vsa nepoštena, nemoralna in zlobna početja svojih bivših predstojnikov in svoja. Pod parolo "borba proti komunizmu" so se z ostalo reakcijo vred kot pobesneli šakali vrgli proti vsemu, kar je naprednega, kar je delavskega, proti vsemu, zakar so se narodi borili v drugi sve-

Naši nasprotniki pa so se resnice silno prestrashili in braniti so pričeli svojo zapravljeno čast in čast teh protillijskih elementov s ponavljanjem laži in zvajanjem novih, oprli so se na sedanji, pretikanu ustvarjeno histerijo ameriške reakcije in skušali na ta način omiliti in pobediti vsa nepoštena, nemoralna in zlobna početja svojih bivših predstojnikov in svoja. Pod parolo "borba proti komunizmu" so se z ostalo reakcijo vred kot pobesneli šakali vrgli proti vsemu, kar je naprednega, kar je delavskega, proti vsemu, zakar so se narodi borili v drugi sve-

Naši nasprotniki pa so se resnice silno prestrashili in braniti so pričeli svojo zapravljeno čast in čast teh protillijskih elementov s ponavljanjem laži in zvajanjem novih, oprli so se na sedanji, pretikanu ustvarjeno histerijo ameriške reakcije in skušali na ta način omiliti in pobediti vsa nepoštena, nemoralna in zlobna početja svojih bivših predstojnikov in svoja. Pod parolo "borba proti komunizmu" so se z ostalo reakcijo vred kot pobesneli šakali vrgli proti vsemu, kar je naprednega, kar je delavskega, proti vsemu, zakar so se narodi borili v drugi sve-

Naši nasprotniki pa so se resnice silno prestrashili in braniti so pričeli svojo zapravljeno čast in čast teh protillijskih elementov s ponavljanjem laži in zvajanjem novih, oprli so se na sedanji, pretikanu ustvarjeno histerijo ameriške reakcije in skušali na ta način omiliti in pobediti vsa nepoštena, nemoralna in zlobna početja svojih bivših predstojnikov in svoja. Pod parolo "borba proti komunizmu" so se z ostalo reakcijo vred kot pobesneli šakali vrgli proti vsemu, kar je naprednega, kar je delavskega, proti vsemu, zakar so se narodi borili v drugi sve-

Naši nasprotniki pa so se resnice silno prestrashili in braniti so pričeli svojo zapravljeno čast in čast teh protillijskih elementov s ponavljanjem laži in zvajanjem novih, oprli so se na sedanji, pretikanu ustvarjeno histerijo ameriške reakcije in skušali na ta način omiliti in pobediti vsa nepoštena, nemoralna in zlobna početja svojih bivših predstojnikov in svoja. Pod parolo "borba proti komunizmu" so se z ostalo reakcijo vred kot pobesneli šakali vrgli proti vsemu, kar je naprednega, kar je delavskega, proti vsemu, zakar so se narodi borili v drugi sve-

Naši nasprotniki pa so se resnice silno prestrashili in braniti so pričeli svojo zapravljeno čast in čast teh protillijskih elementov s ponavljanjem laži in zvajanjem novih, oprli so se na sedanji, pretikanu ustvarjeno histerijo ameriške reakcije in skušali na ta način omiliti in pobediti vsa nepoštena, nemoralna in zlobna početja svojih bivših predstojnikov in svoja. Pod parolo "borba proti komunizmu" so se z ostalo reakcijo vred kot pobesneli šakali vrgli proti vsemu, kar je naprednega, kar je delavskega, proti vsemu, zakar so se narodi borili v drugi sve-

Naši nasprotniki pa so se resnice silno prestrashili in braniti so pričeli svojo zapravljeno čast in čast teh protillijskih elementov s ponavljanjem laži in zvajanjem novih, oprli so se na sedanji, pretikanu ustvarjeno histerijo ameriške reakcije in skušali na ta način omiliti in pobediti vsa nepoštena, nemoralna in zlobna početja svojih bivših predstojnikov in svoja. Pod parolo "borba proti komunizmu" so se z ostalo reakcijo vred kot pobesneli šakali vrgli proti vsemu, kar je naprednega, kar je delavskega, proti vsemu, zakar so se narodi borili v drugi sve-

Naši nasprotniki pa so se resnice silno prestrashili in braniti so pričeli svojo zapravljeno čast in čast teh protillijskih elementov s ponavljanjem laži in zvajanjem novih, oprli so se na sedanji, pretikanu ustvarjeno histerijo ameriške reakcije in skušali na ta način omiliti in pobediti vsa nepoštena, nemoralna in zlobna početja svojih bivših predstojnikov in svoja. Pod parolo "borba proti komunizmu" so se z ostalo reakcijo vred kot pobesneli šakali vrgli proti vsemu, kar je naprednega, kar je delavskega, proti vsemu, zakar so se narodi borili v drugi sve-

Naši nasprotniki pa so se resnice silno prestrashili in braniti so pričeli svojo zapravljeno čast in čast teh protillijskih elementov s ponavljanjem laži in zvajanjem novih, oprli so se na sedanji, pretikanu ustvarjeno histerijo ameriške reakcije in skušali na ta način omiliti in pobediti vsa nepoštena, nemoralna in zlobna početja svojih bivših predstojnikov in svoja. Pod parolo "borba proti komunizmu" so se z ostalo reakcijo vred kot pobesneli šakali vrgli proti vsemu, kar je naprednega, kar je delavskega, proti vsemu, zakar so se narodi borili v drugi sve-

Naši nasprotniki pa so se resnice silno prestrashili in braniti so pričeli svojo zapravljeno čast in čast teh protillijskih elementov s ponavljanjem laži in zvajanjem novih, oprli so se na sedanji, pretikanu ustvarjeno histerijo ameriške reakcije in skušali na ta način omiliti in pobediti vsa nepoštena, nemoralna in zlobna početja svojih bivših predstojnikov in svoja. Pod parolo "borba proti komunizmu" so se z ostalo reakcijo vred kot pobesneli šakali vrgli proti vsemu, kar je naprednega, kar je delavskega, proti vsemu, zakar so se narodi borili v drugi sve-

Naši nasprotniki pa so se resnice silno prestrashili in braniti so pričeli svojo zapravljeno čast in čast teh protillijskih elementov s ponavljanjem laži in zvajanjem novih, oprli so se na sedanji, pretikanu ustvarjeno histerijo ameriške reakcije in skušali na ta način omiliti in pobediti vsa nepoštena, nemoralna in zlobna početja svojih bivših predstojnikov in svoja. Pod parolo "borba proti komunizmu" so se z ostalo reakcijo vred kot pobesneli šakali vrgli proti vsemu, kar je naprednega, kar je delavskega, proti vsemu, zakar so se narodi borili v drugi sve-

Naši nasprotniki pa so se resnice silno prestrashili in braniti so pričeli svojo zapravljeno čast in čast teh protillijskih elementov s ponavljanjem laži in zvajanjem novih, oprli so se na sedanji, pretikanu ustvarjeno histerijo ameriške reakcije in skušali na ta način omiliti in pobediti vsa nepoštena, nemoralna in zlobna početja svojih bivših predstojnikov in svoja. Pod parolo "borba proti komunizmu" so se z ostalo reakcijo vred kot pobesneli šakali vrgli proti vsemu, kar je naprednega, kar je delavskega, proti vsemu, zakar so se narodi borili v drugi sve-

Naši nasprotniki pa so se resnice silno prestrashili in braniti so pričeli svojo zapravljeno čast in čast teh protillijskih elementov s ponavljanjem laži in zvajanjem novih, oprli so se na sedanji, pretikanu ustvarjeno histerijo ameriške reakcije in skušali na ta način omiliti in pobediti vsa nepoštena, nemoralna in zlobna početja svojih bivših predstojnikov in svoja. Pod parolo "borba proti komunizmu" so se z ostalo reakcijo vred kot pobesneli šakali vrgli proti vsemu, kar je naprednega, kar je delavskega, proti vsemu, zakar so se narodi borili v drugi sve-

Naši nasprotniki pa so se resnice silno prestrashili in braniti so pričeli svojo zapravljeno čast in čast teh protillijskih elementov s ponavljanjem laži in zvajanjem novih, oprli so se na sedanji, pretikanu ustvarjeno histerijo ameriške reakcije in skušali na ta način omiliti in pobediti vsa nepoštena, nemoralna in zlobna početja svojih bivših predstojnikov in svoja. Pod parolo "borba proti komunizmu" so se z ostalo reakcijo vred kot pobesneli šakali vrgli proti vsemu, kar je naprednega, kar je delavskega, proti vsemu, zakar so se narodi borili v drugi sve-

Naši nasprotniki pa so se resnice silno prestrashili in braniti so pričeli svojo zapravljeno čast in čast teh protillijskih elementov s ponavljanjem laži in zvajanjem novih, oprli so se na sedanji, pretikanu ustvarjeno histerijo ameriške reakcije in skušali na ta način omiliti in pobediti vsa nepoštena, nemoralna in zlobna početja svojih bivših predstojnikov in svoja. Pod parolo "borba proti komunizmu" so se z ostalo reakcijo vred kot pobesneli šakali vrgli proti vsemu, kar je naprednega, kar je delavskega, proti vsemu, zakar so se narodi borili v drugi sve-

Naši nasprotniki pa so se resnice silno prestrashili in braniti so pričeli svojo zapravljeno čast in čast teh protillijskih elementov s ponavljanjem laži in zvajanjem novih, oprli so se na sedanji, pretikanu ustvarjeno histerijo ameriške reakcije in skušali na ta način omiliti in pobediti vsa nepoštena, nemoralna in zlobna početja svojih bivših predstojnikov in svoja. Pod parolo "borba proti komunizmu" so se z ostalo reakcijo vred kot pobesneli šakali vrgli proti vsemu, kar je naprednega, kar je delavskega, proti vsemu, zakar so se narodi borili v drugi sve-

Naši nasprotniki pa so se resnice silno prestrashili in braniti so pričeli svojo zapravljeno čast in čast teh protillijskih elementov s ponavljanjem laži in zvajanjem novih, oprli so se na sedanji, pretikanu ustvarjeno histerijo ameriške reakcije in skušali na ta način omiliti in pobediti vsa nepoštena, nemoralna in zlobna početja svojih bivših predstojnikov in svoja. Pod parolo "borba proti komunizmu" so se z ostalo reakcijo vred kot pobesneli šakali vrgli proti vsemu, kar je naprednega, kar je delavskega, proti vsemu, zakar so se narodi borili v drugi sve-

Naši nasprotniki pa so se resnice silno prestrashili in braniti so pričeli svojo zapravljeno čast in čast teh protillijskih elementov s ponavljanjem laži in zvajanjem novih, oprli so se na sedanji, pretikanu ustvarjeno histerijo ameriške reakcije in skušali na ta način omiliti in pobediti vsa nepoštena, nemoralna in zlobna početja svojih bivših predstojnikov in svoja. Pod parolo "borba proti komunizmu" so se z ostalo reakcijo vred kot pobesneli šakali vrgli proti vsemu, kar je naprednega, kar je delavskega, proti vsemu, zakar so se narodi borili v drugi sve-

Naši nasprotniki pa so se resnice silno prestrashili in braniti so pričeli svojo zapravljeno čast in čast teh protillijskih elementov s ponavljanjem laži in zvajanjem novih, oprli so se na sedanji, pretikanu ustvarjeno histerijo ameriške reakcije in skušali na ta način omiliti in pobediti vsa nepoštena, nemoralna in zlobna početja svojih bivših predstojnikov in svoja. Pod parolo "borba proti komunizmu" so se z ostalo reakcijo vred kot pobesneli šakali vrgli proti vsemu, kar je naprednega, kar je delavskega, proti vsemu, zakar so se narodi borili v drugi sve-

Naši nasprotniki pa so se resnice silno prestrashili in braniti so pričeli svojo zapravljeno čast in čast teh protillijskih elementov s ponavljanjem laži in zvajanjem novih, oprli so se na sedanji, pretikanu ustvarjeno histerijo ameriške reakcije in skušali na ta način omiliti in pobediti vsa nepoštena, nemoralna in zlobna početja svojih bivših predstojnikov in svoja. Pod parolo "borba proti komunizmu" so se z ostalo reakcijo vred kot pobesneli šakali vrgli proti vsemu, kar je naprednega, kar je delavskega, proti vsemu, zakar so se narodi borili v drugi sve-

Naši nasprotniki pa so se resnice silno prestrashili in braniti so pričeli svojo zapravljeno čast in čast teh protillijskih elementov s ponavljanjem laži in zvajanjem novih, oprli so se na sedanji, pretikanu ustvarjeno histerijo ameriške reakcije in skušali na ta način omiliti in pobediti vsa nepoštena, nemoralna in zlobna početja svojih bivših predstojnikov in svoja. Pod parolo "borba proti komunizmu" so se z ostalo reakcijo vred kot pobesneli šakali vrgli proti vsemu, kar je naprednega, kar je delavskega, proti vsemu, zakar so se narodi borili v drugi sve-

Naši nasprotniki pa so se resnice silno prestrashili in braniti so pričeli svojo zapravljeno čast in čast teh protillijskih elementov s ponavljanjem laži in zvajanjem novih, oprli so se na sedanji, pretikanu ustvarjeno histerijo ameriške reakcije in skušali na ta način omiliti in pobediti vsa nepoštena, nemoralna in zlobna početja svojih bivših predstojnikov in svoja. Pod parolo "borba proti komunizmu" so se z ostalo reakcijo vred kot pobesneli šakali vrgli proti vsemu, kar je naprednega, kar je delavskega, proti vsemu, zakar so se narodi borili v drugi sve-

Naši nasprotniki pa so se resnice silno prestrashili in braniti so pričeli svojo zapravljeno čast in čast teh protillijskih elementov s ponavljanjem laži in zvajanjem novih, oprli so se na sedanji, pretikanu ustvarjeno histerijo ameriške reakcije in skušali na ta način omiliti in pobediti vsa nepoštena, nemoralna in zlobna početja svojih bivših predstojnikov in svoja. Pod parolo "borba proti komunizmu" so se z ostalo reakcijo vred kot pobesneli šakali vrgli proti vsemu, kar je naprednega, kar je delavskega, proti vsemu, zakar so se narodi borili v drugi sve-

Naši nasprotniki pa so se resnice silno prestrashili in braniti so pričeli svojo zapravljeno čast in čast teh protillijskih elementov s ponavljanjem laži in zvajanjem novih, oprli so se na sedanji, pretikanu

LOSSES IN THE WAR OF MANEUVER

We do not share the fears of those people who believe that the policy of sending aid to Greece and Turkey—and more recently to Iran and Italy—is going to provoke a fighting war with Russia. Anyway, we have a feeling that Russia isn't going to go to war on that account.

On the contrary, we believe that "Uncle Joe" is secretly launching up his sleeve as he sees the United States starting something that it scarcely can finish without weakening both its own economy and its international prestige.

We suggest that every dollar's worth of wealth that is taken from our internal economy and every hour's time used by American workers to produce goods for other nations stands as a victory for Stalin in the "war of maneuver" that is now being waged.

In a fighting war one object is to make operations as expensive as possible for the enemy. Another is to take enemy troops out of action. That is the effect of the Truman policy upon our own nation. The wealth that goes abroad might be used at home. The hours of labor that are expended in the workshops and in the armed forces might be employed to increase the productivity of the American economy. Thus it is that American costs are increased and American workers taken out of action.

As to "confining Russian communism" and increasing the influence of democracy, we suspect that the reverse is more likely to result. People don't love those who merely give them something. Personal and international experience shows that the result of receiving something for nothing merely stimulates the recipient's appetite for more. Also that the donor is hated all the more—fiercely when he stops giving.

We know of only one way to make Europeans think well of American democracy. That way is to extend democracy to the economic front right here at home by socializing the means of production, operating them democratically for the people and ending all forms of labor exploitation for the profit of owners.

Sooner or later—and perhaps sooner than any of us think—an all-out policy of spending for markets is going to create an economic situation that will make economic and social controls more necessary in America than they were at the end of the Hoover regime. If the people don't use their votes to bring about democratic socialism before those controls become necessary, there is small reason to hope that democracy will survive even in the U. S. A.—Reading Labor Advocate.

WHAT IS AN AMERICAN?

If to be an American were dependent upon birthplace alone, America would collapse as an over-heavy structure. If it were a mere matter of nationality, America would soon be one with Tyre and Sidon. Were it conditioned upon race, America would fall as did the Mongol Empire and all other countries founded upon racism.

Anyone—no matter of what race, nationality or color—can be an American. Accident of birth does not make an American. And an American-by-choice (wrongly called foreign born) is oftentimes a better citizen than the native born or American by birth and frequently more conscious of the importance and value of that citizenship.

To be an American is not just a matter of declaration—it is a challenge to act. Like almost all things worth while, being an American is not always easy. It means putting aside prejudice and intolerance. It means living so that not only has each individual an opportunity for life, liberty and the pursuit of happiness, but that he concedes freely to every other individual the same privilege. It means fighting not for one's own child alone but for all children—being willing to give up for the good of others—pioneering for progress and prosperity for the people as a whole.

If this yardstick were strictly used, we would perhaps find few individuals able to prove their Americanism—but it would find the great mass of people working toward that end.

To be an American is a thing of the spirit. It has nothing to do with birthplace, race, color or religious beliefs. It is a creed in which to believe—a standard by which to live, an ideal toward which to strive, a faith for which to die. And it is that spirit animating its citizens which will make America endure.

Why Wages Must Go Up

The Bureau of Labor Statistics states that living costs in mid-March were at an all-time high. They were 20 per cent higher than a year ago, almost 50 per cent above the level of January, 1941, and 57 per cent higher than before the war. The purchasing power of the prewar dollar has thus shrunk to less than 64 cents.

The Department of Commerce reports that individual savings last year had slumped more than 50 per cent below the previous year, from \$33 billion in 1945 to \$16 billion in 1946.

The major reason for this sharp slump in savings was the rise in living costs.

In 1946 redemption of Series E War Bonds exceeded purchases by almost \$1 billion. Series E is the type purchased by workers. But sales of larger denominations—Series F and G—exceeded redemptions by more than \$2 billion.

The Federal Reserve Board revealed that in 1945 the top 10 per cent of American families had 80 per cent of total individual savings. The bottom 50 per cent of families on the economic ladder had only 3 per cent of total savings. For example, 24 per cent of families when war-time savings were at their peak had no war bonds or savings accounts, and 29 per cent of families had less than \$500 in savings in these forms. With total savings shrinking sharply, the concentration in the top income families has been greatly increased.

These facts explode the myth that was ballyhooed by big business during and after the war—that all the people had accumulated large war-

PROLETAREC

THE MARCH OF LABOR

UNCLE LIGA SOLILOQUIZES

By Covami

"I sholy hates ter say it, but its so—
De human race ain't human any mo'
We spreads disorder an' we calls it "law;"
We massacres de young an' calls it "war;"
We plows de cotton, cane an' taters down,
An' buries tons ob pigmeat in de groun';
An' den ter sabe us frum bofe want an' fear,
We gotta fit each other year on year;
"Bekaze," dey say, "lak us de Russians, too,"
Am actin' crazyfied on mos' cococo;
An' so de armies march an' march away
Ter teach de other ijits it don't pay
Ter monkey roun' de planet, specchully where
Our Uncle Samuels planes am in de air,
Ur when he's out ter ejicate an' free
Mos' everybody, 'captin folks lak me.
Perhaps de Big Mens knows whut's de bes'
Ter remedyfy de worl's onhappiness;
But ter dis ig'nut Southe'n dub it seems
'Bout all dey feed ter us am doles an' dreams,
De debil takin' all dat's lef behin',
I still insis' whut I done said befo',—
De human race ain't human anonym!"

End the Exploitation and Profiteering That Keeps Millions Poor and Insecure

They tell you that you must not expect the government to support you. It's the other way around, they say; it's up to you to support the government.

That's a sneaky way of begging the question and avoiding the issue that Socialists present to the people of this generation. Loudest on that point are the ladies and gentlemen who have made a career of berths in bureaus where the government supports them in exchange for "service" of doubtful social value.

At best it's a senseless platitude that must be based upon the conception of government as something outside of and superior to YOU—when the fact is that no nation has a right to be called a "democratic republic" unless the government is an instrument owned by ALL OF YOU, like a chest of tools, whereby you perform the functions and accomplish the results that satisfy your collective desires.

They tell you, too, that the government has no original source of income. That's the argument against your claims for social services. Its purpose is to keep you from using your government to secure a full and safe life and to end the exploitation and profiteering that keeps millions poor and insecure.

Never try to deny that argument; you'll be sidetracked and led up a blind alley if you do. It's true that the government has no source of income except YOU. But the same thing could be said about all the industries of the nation.

They, too, are valuable only as you use them.

So what? So you use the industries and create values. And so you could use the government to create a system under which those values would be increased, and distributed among all of you on the basis of service.

The people of Chanute, Kansas, need only to apply the multiplica-

Tough for the Unions

"The business philosophy is dead, but the labor philosophy isn't really born yet. We of labor are still feeding on that dead business philosophy's carcass."

"We haven't really thought out a theory of wage-price-profit relationship. We're not sure whether we believe in profits at all or not, or at least we act as though we're not sure."

"Nor have we thought out the place which we believe our vast labor union structure should take in society, either in America or in the world, in relation to other great structures."

"These are tremendous problems. And with winds of change in our own land, and tornadoes of transformation in other lands, they are problems with which we must grapple."

"They can't be solved by drifting."

"Nor can they be solved by simply running to the nearest propaganda center and subscribing to the latest patent scheme for running the cosmos."

"No, they can only be solved by organizing. But this time it's organizing our own minds, not just organizing other men.—Montana Labor News."

Lobbyists Hit by Wisconsin Paper

Americans have a high opinion of the people of Wisconsin. We think of them as energetic, broad-minded, well educated, politically independent. It's rather disappointing, therefore, to read in the Milwaukee "Journal" a detailed story of the way paid lobbyists for various interests dominate the state legislature in Madison.

In Wisconsin, lobbyists must register and from time to time report their compensation and expenses. They may not tell the whole truth, but at least they reveal a part of the picture.

The "Journal" had this official information, but it dug up additional facts and proceeds to name names—the legislators influenced and the lobbyists who influenced them. Their "parties" are described. Their chummy "get-togethers" are revealed. Everything is there, except the direct bribes which are undoubtedly also exchanged.

Lawmakers don't go crooked for the sake of a drink or a good meal. That's just the start.

Unfortunately, what is going on in Madison is probably being duplicated in every state in the Union, and also right here in Washington. In the nation's capital, the lobbyists' work is on a gigantic scale, but, unfortunately, publicity laws are woefully defective.—Labor.

Despite work stoppages in the first quarter of 1946 and the difficulties of reconversion from a war to a peacetime economy, manufacturers, wholesalers and retailers priced products on a profit basis that garnered an all-time record of net profits—all in the face of higher income taxes—bigger than at any previous period in our peace-time economy.

The combined net profits of 942 companies representing 79 industries was \$3,656,933,912 for 1946, 34 per cent over the \$2,738,886,374 earnings reported by the same companies in 1945.

The pluck-pocket profit margins are still being maintained by big business in 1947 as attested by the fact that companies represented by 51 per cent of the common stocks listed on the New York Stock Exchange paid dividends in the first quarter of 1947, 22.9 per cent above those paid for the same quarter of 1946.

If corporations persist in continuing to break all profit records quarter after quarter and year after year until the public is milked dry of its savings and in hock to all the small loan sharks, the American people will wake up to find themselves facing unemployment, breadlines, made work and beset by all the attendant evils of depression periods.

FOR SERVICE, NOT PROFIT

It is interesting to note that at least 400 doctors volunteered to serve humanity in New York City during the recent smallpox scare.

Public funds were used to finance the vaccination of all comers. No charge was made to those receiving the service and the doctors who gave of their time were paid \$24 per day—a measly sum when the huge rake-offs taken by many M.D.'s from a helpless clientele are taken as a basis of comparison.

Here was socialized medicine in action—and nobody had the temerity to complain that freedom was being jeopardized thereby. It could be extended to all medical treatment and health service if the people of America would decide that it should be done.

Why were the authorities quick to take public action against smallpox? Basically, it was because in this instance the people as a whole were intelligently selfish. Of course they wanted to save lives. But most of all they wanted to save their own lives. And they knew that nobody would be safe if smallpox were not checked.

Some day people will become just as smart in dealing with other social scourges. They will recognize poverty as a social disease that menaces the welfare of everybody and will, therefore, decide that nobody shall fall below a certain level of well-being. We already have an example of social consciousness in public education. When humanity understands that all men are bound together by a common interest and that nobody is really secure unless everybody is secure, economic and social diseases will be combated as smallpox is today—for everybody's welfare.

Whatever there is of evil anywhere in the world may someday hit anybody. Slavery, dictatorship, human exploitation—these, no less than diseases that afflict individuals, endanger the rich as well as the poor. Socialism—the democratically-managed economy of production for use instead of profit—is needed to supply the vaccine against the germs that a capitalist environment breeds.—Reading Labor Advocate.

Home To Roost

We reprint here an advertisement published by the National Association of Manufacturers last June:

"If OPA is permanently discontinued, the production of goods will mount rapidly and through free competition prices will quickly adjust themselves to levels that consumers are willing to pay... Supply will quickly catch up with demand. Prices will be fair and reasonable to all. Quality will be improved... Send for a booklet that explains how price controls cause inflation."

Have you sent for that booklet yet?

It was last June, only last June, that the big battle over the OPA was fought. In the 37-month period before that, living costs rose only 6.6 per cent; in the past ten months, since the OPA was junked, living costs have risen 31 per cent—as much as they rose in the previous seven years. Senator Taft (R., Ohio) and Wheerry (R., Neb.) led the fight to kill the OPA. Here's what Wherry said on June 12, 1946: "Mr. Bowles has said that if price controls were eliminated, the price of meat would go up 50 per cent. Mr. Bowles is trying to scare us. My prediction is that without price control meat will cost less than today?"

Meat today is up, 60 to 100 per cent.—The Progressive Miner.

Profits Could Pay \$25 Billions of National Debt

Common Run Americans Must Pay Twice to Keep Shake-down System

Corporation profits, after taxes were \$12 billion last year, and at the present rate will be nearer \$14 billion this year—in addition to the huge profits of unincorporated business and big land farmers. "People's Lobby" points out. The "Lobby" also notes that:

Total liquid profit surpluses of business are now, about \$40 billion

Consumers have created these profits through prices so high that today's dollar is worth only three-fifths of the 1939 dollar.

Congress can let profiteers hoard these billions—or it can collect most of excess profits, by direct taxes.

Unless Congress does collect such profits, consumers will be taxed a second time.

Congress can get \$25 billion additional revenue within a year from excess profits, and pay off \$25 billion of the debt.

To reduce the above to one sentence: The pessimist dies every day, while the optimist lives forever.

Seems To Us That-

Thanks, Harry!

"Truman Assures the World of Lasting Peace," reads a headline in a daily paper. Gee, swell, Harry!

That's the kind of promises we like to hear. But can you keep 'em!

Optimist vs. a Pessimist

Accosting an acquaintance who is chronic hypochondriac about his own physical being, and a constant pessimist about the state of the world, we asked him how he is doing. "Every day," he growled, "brings the world closer to its end. Every day also brings me closer to my grave." We countered that as far as we are concerned, we are trying to do things about staving off mankind's possible self-wrought atomic disaster, and that, as an individual, this editor takes the attitude that he is going to live forever.

"When the end does come," we told him, "it comes inevitably and suddenly, so there's no point in thinking about it. The soundest and most enjoyable policy is to build for one's individual future at all ages, as if that individual future stretched interminably ahead of one."

To reduce the above to one sentence: The pessimist dies every day, while the optimist lives forever.

60 MILLION AUTOISTS TO TAKE TO OPEN ROAD

The American Automobile Association estimates that 60 million Americans will pile into family cars and take to the open road this summer. Before they get back home, they're expected to have spent about \$100 each. A fourth of this amount will go into purchases of handicraft items, souvenirs and incidental retail articles.

"ALL CREAM"

The boost in passenger fares given on the Eastern railroads by the I.C.C. will "go right down to profit," according to the "Wall Street Journal." In other words "it will be all cream." This additional revenue is estimated at \$47,000,000 annually.

Western roads are putting into effect higher round-trip rates, but have not yet petitioned for an increase in basic fares.